

TILVÆKST Salgsafgrøder nr. 17

Indhold

- **MARK**
- Aktuelt i marken
- Kortlæg dit græsukrudt
- Rengøring af kornlagre
- **VANDING**
- Status på vanding

MARK

Aktuelt i marken

Af planterådgiver Henrik Otto Clement

Afgrøderne står generelt rigtig fint, og der er udsigt til gode priser i høst. Bortset fra vanding er mange afgrøder nu færdigbehandlet, og du kan se frem mod høst. Der er generelt få skadedyr i korn og bælgssæd indtil nu, men der skal fortsat holdes øje med skadedyr i Vinterhvede og vårsæd.

Vinterrug

I vinterrug er det kun brunrust der kunne være relevant at bekæmpe nu. Bekæmpelsestærsklen er mere end 10 % angrebne planter indtil vækststadiet 69, afsluttet blomstring. De fleste marker har passeret vækststadiet 69, og bekæmpelse er derfor kun aktuel i sent udviklede marker.

Billede 1 Brunrust i rug. Svampen kendes let på de rustbrune pustler. Modsat gulrust former brunrust sig ikke i striber på bladet (Foto: Finn Poulsen, SAGRO).

Vårbyg

Der er en del skoldplet og bygbladplet i år også i de sent såede marker kommer det nu, nogle steder kraftigt. Svampesprøjtningen afsluttes nu, hvis det ikke allerede er sket. Se mere om middel og dosis i **TILVÆKST Salgsafgrøder nr. 15**.

Billede 2 En "rede" af skoldplet i vårbyg (Foto: Henrik Otto Clement, SAGRO).

Hestebønner

Chokoladeplet trives bedst i fugtigt og lunt vejr, som vi har her i perioden (optimal temperatur er 17-20 °C). Chokoladeplet bekæmpes ved 5-10 % angrebne planter. Se mere i **TILVÆKST Salgsafgrøder nr. 15**.

En række midler har en godkendelse til "mindre anvendelse" til svampebekæmpelse i hestebønner: Amistar, Orius Max, Folicur Xpert og Pictor Active, hvor sidstnævnte er udsolgt. Hvis der satses på en enkelt behandling, kan anvendes halv dosis af midlerne. 1,0 l er normaldosis for midlerne dog er 1,25 l normaldosis for Orius Max. Man kan også blande Amistar og Pictor Active med de andre midler. Satses der på to behandlinger, anvendes 30-40 % dosis pr. gang. Amistar må kun anvendes 1 gang pr. sæson.

Her i juni blev der også givet en godkendelse til "mindre anvendelse" til Orius Gold og Folicur Xpert EC 240, som er omfattet af de nye triazolregler og erstatter Orius Max og Folicur Xpert. Der må i vækststadiet 60-71, første blomst åben til 10 % af bælgene har nået fuld længde, maksimalt anvendes 0,5 l Orius Gold eller maks. 0,62 l Folicur Xpert EC 240, såfremt der ikke anvendes andre midler omfattet af reglerne.

Bekæmpelsestærskler og sprøjteforslag for lus

Indtil nu har vi set meget få skadedyr i korn og bælgensæd. Bekæmpelse af lus kan være nødvendig, men der skal være et reelt behov, da der ved en behandling, altid er risiko for at der opstår resistens mod de få skadedyrsmidler vi har.

Afgrøde	Bekæmpelsestærskel
Vinterhvede+ Vårbyg+ Havre	Til og med st. 73, tidlig mælkemodent st. 40 % angrebne strå, uden behov for svampebek Til og med st. 73, tidlig mælkemodent st. 25 % angrebne strå, med behov for svampebek. Til og med st. 75, Kernens indhold mælket og let grynet, alle kerner har fuld størrelse. 100 % angrebne strå. Vær opmærksom på sprøjtefrister.
Ærter	15-20 % angrebne planter og begyndende kolonidannelse Ved afblomstring og fuld bælgelængde, over 50 % angrebne planter
Hestebønner	10-15 % angrebne planter og begyndende kolonidannelse Ved afblomstring og fuld bælgelængde, over 50 % angrebne planter

Korn

Der kan anvendes 0,2 kg/ha Lamdex eller 0,15 kg/ha Kaiso Sorbie eller 0,15 Mavrik. Er det kun lus, kan der f.eks. anvendes 0,2 kg/ha Pirimor 500 WG.

Ærter og hestebønner

Ved behov for bladlusbekæmpelse anvendes 0,15-0,2 kg pr. ha Pirimor, 0,15-0,2 l pr. ha Mavrik eller 0,2-0,25 kg pr. ha Lamdex. Pirimor har bedst effekt og foretrækkes, især ved kraftige angreb. Lamdex må over blomstrende planter kun anvendes uden for biernes flyvetid, dvs. efter ca. kl. 21 og før kl. 03.

Husk at Mavrik Vita er forbudt pr. 15. juni 2022

Billede 3 kolonier af bladlus på blad. (Foto: Henrik Otto Clement, SAGRO)

Flyvehavren skal bekæmpes eller bortluges

Flyvehavren er begyndt at stikke op i kornet. Der skal derfor afsættes tid til at kontrollere markerne for flyvehavre, medmindre de er bekæmpet kemisk. Når du er i marken, og hvis du finder flyvehavre, så brug et kort eller FarmTracking til at notere, hvor de er. På den måde er det lettest at huske fokusområderne til næste år, og har du et kort fra sidste år, så brug det. Der skal blot være en enkelt tilbageværende fra sidste års bekæmpelse for potentielt at lave en ny koloni.

Billede 4 Flyvehavren på vej frem i markerne, husk at afsætte tid at kigge markerne efter (foto: Finn Poulsen, SAGRO).

Kortlæg dit græsukrudt

Af planterådgiver Henrik Otto Clement

Netop nu stikker græsukrudtet oven ud i mange kornmarker, og det er derfor et godt tidspunkt til kortlægning af områderne. Har du markeret de steder, sammenpløjninger, hjørner og andre pletter med græsukrudt, er det nemt at huske, hvor der skal sættes ind for bekæmpelse senere, når pletterne er mindre synlige.

Brug også kortet til at notere rodukrudt og flyvehavre, så du har styr på, hvor du skal være særligt opmærksom på problemukrudt.

Det kan kortlægges med FarmTracking, men det kan også sagtens gøres med en tusch og et printet markkort. Det vigtige er ikke, hvordan kortet er lavet, men at du tager dig tiden til at gøre det. Kortet kan du bruge senere, hvis der er græsukrudt, der skal nedvisnes, eller flyvehavre, der skal bekæmpes med foxtrot eller Primera Super næste år mm.

Billede 5 En tydelig stribe med goldhejre i en hvedemark (Foto: Frederik Danielsen, SAGRO).

Rengøring af kornlagre

Af planterådgiver Henrik Otto Clement

Her i perioden mellem de sidste svampebehandlinger og inden høsten går løs, bør tiden bruges fornuftigt. Sørg for at mejetærskeren og kornlageret er rengjort og klar, når høsten starter. Dernæst kan det være et godt tidspunkt at overveje, om der er afspadsering eller ferie, der skal afholdes blandt dine medarbejdere. Inden længe er der nok andet at se til.

Rengøring af kornlagrene

En grundig rengøring af kornlagrene mindsker risikoen for skadedyr. Ved rengøring i god tid inden lageret igen fyldes op vil den lange udtørring minimere risikoen for skadedyr. Samtidig sikres det, at kornlageret er klar, når høsten pludselig går i gang.

Start med en grundig rengøring med kost, trykluft og støvsuger. Støv og kornrester skal fjernes fra silosiderne. Vær opmærksom på, at profilerede stålplader ofte har støv og kornrester siddende. Det skal væk. Undlad at bruge stige, når høje sider skal rengøres, da arbejdshøjden gør det for farligt. Anvend hellere et langt trykluftrør, og fej eller støvsug skidt sammen bagefter.

Er der træ i lageret, skal du være særlig opmærksom omkring revner og sprækker, og få det blæst rent. I nedstøbte tørrekanaler kan der ophobe sig meget skidt, som skal fjernes, hvis det er muligt. I værste fald reduceres luftgennemgangen af ophobet skidt.

Skadevoldere

Kemisk bekæmpelse på lagre anbefales ikke generelt. Men hvis der før er konstateret skadevoldere, bør man i alle tilfælde bruge en af de få lovlige midler, der er til rådighed.

Kemisk

K-Obiol EC 25 er godkendt til bekæmpelse af kornskadedyr i tomme kornlagre. Midlet udbringes med rygsprøjte.

Der anvendes følgende doser af K-Obiol EC 25:

grove overflader: 30 ml K-Obiol opløses i 5 l vand. 5 l opløsning rækker til 50 m² overflade,

jævne overflader: 60 ml K-Obiol opløses i 5 l vand. 5 l opløsning rækker til 100 m² overflade.

For at få maksimal effekt skal behandlingen ske på rengjorte overflader. Midlets virkningstid er 6-16 uger afhængig af overfladens beskaffenhed, længst på glatte overflader og kortest på porøse overflader og beton. Mod risemelbillen, som er langt mindre udbredt end kornsnudebiller, er virkningstiden 4 uger. Midlet må maksimalt anvendes 1 gang pr. år.

Derudover er AquaPy (naturligt pyrethrum fra Chrysanthemum) godkendt til skadedyrsbekæmpelse i tomme kornlagre.

AquaPy er godkendt til bekæmpelse af den voksne kornsnudebille og andre kravlende insekter i tomme kornlagre. Midlet virker kun få timer, og insekterne skal derfor rammes direkte.

Der anvendes følgende dosis af AquaPy: 0,5 l AquaPy blandes med 4,5 l vand, og det rækker til 100 m².

Behandling udføres to gange med omkring en times mellemrum. Første behandling har også til formål at aktivere billerne.

Gasning

Større anlæg og større kornpartier kan "gasses" med et fosforbrinteprodukt. Temperaturen i kornet skal være over 12°C. Kun firmaer med særligt udstyr og speciel tilladelse må foretage denne behandling. For eksempel Anticimex, tlf. 7514 5822 og Nomus, tlf. 8643 0100.

Gastætte siloer

Efter grundig rengøring af en gastæt silo skal den udluftes i en længere periode. Der høres hvert år om alvorlig kvalitetsforringelse af korn i ældre gastætte siloer. Det særlige ved gastætte siloer er, at kornet ikke kan kontrolleres i lagerperioden. Derfor opdages fordærvet korn ofte først efter udtagning – og i værste fald ved problemer i stalden. Når det forekommer, er det økonomiske tab ofte markant. Gastætte siloer bør trykprøves hvert eller hvert andet år.

Billede 6 Kornlager med gammelt korn - og mange kornbiller på kornskovl. Er du i tvivl, om der er kommet skadedyr i kornet i løbet af vinteren, så fyld en plastikpose med korn fra forskellige steder i lageret og sæt den på et lunt underlag. Hvis der er skadedyr, vil de efterhånden samle sig i posens top (foto: Finn Poulsen, SAGRO).

VANDING

Status på vanding

Af planterådgiver Henrik Otto Clement

Både vinterbyg og vinterraps er nu meget tæt på at kunne klare sig til høst uden vanding, men det afhænger helt af hvor meget tilgængeligt vand der er i jorden lige nu og hvor meget der kommer i de næste dage.

Ligesom det er vigtigt at starte vanding i tide, er det også meget vigtigt at stoppe med vanding på det rette tidspunkt. Er mængden af tilgængeligt vand ikke tilstrækkelig, sker der en tvangsmodning med risiko for et større udbyttetab.

På figur 1 ses vandregnskab for en vinterraps mark, simuleret pr. 27. juni, der er vandet med 90 mm i april – maj og hvor der er kommet tilpas med regn, til at der er vandet op omkring d. 9. juni. Derefter sker der en fordampning som gør at der kommer et vandunderskud d. 26. juni på minus 46 mm. På det niveau er vandunderskuddet så stort, at romben kommer i det røde felt i et par dage, hvilket betyder at der sker et udbyttetab. Hvis vinterrapsmarken var

blevet vandet for et par dage siden, ville den sandsynligvis kunne holde til høst, hvis der har været vandet optimalt forud som ifølge grafen.

Det er vigtigt at bemærke, at der er ikke langt fra grøn til rød. Rapsfrøene skal fyldes optimalt, så det koster hvis ikke der er tilstrækkeligt med vand. Det samme gør sig også gældende for vinterbyg.

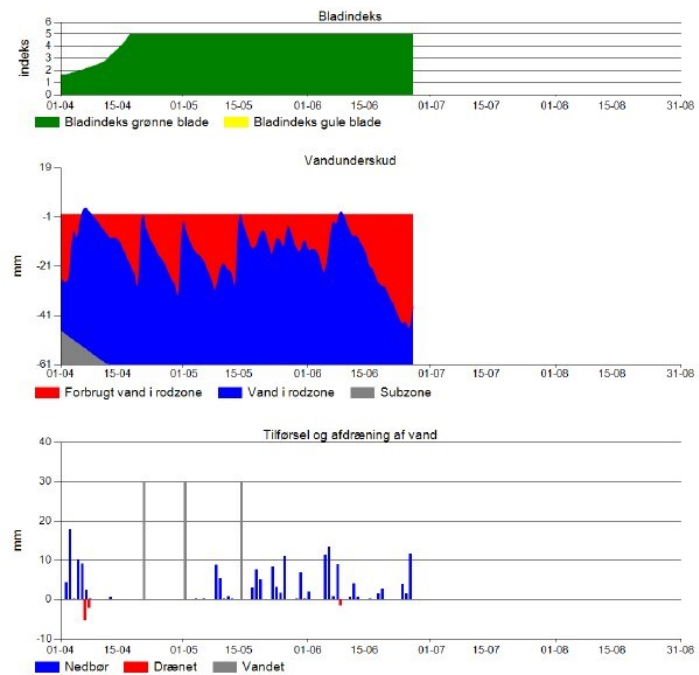
Med den vejrudsigt der er lige nu og hvis vinterraps og vinterbyg har et mindre vandunderskud på 10-15 mm. vil det formentlig være nok til at vanding kan afsluttes.

Under normale forhold bør vinterraps holdes vandforsynnet indtil skulperne bliver gule, når du ser hen over marken. Vinterbyg bør holdes vandforsynnet indtil kernerne er faste og vanskelige at dele, der må ikke kunne klemmes væske ud.

Her aflæses vandingsbehovet. Hvis den sorte rombe er i det grønne felt, er der ikke behov for vanding. Hvis romben er i det gule felt, så er der behov for vanding. Hvis romben er i det røde felt, så mangler der så meget vand, at afgrøden allerede har taget skade.

Mark	JB	Afgrøde	0	50	100	150 mm	Vandet mm	Balance mm
1-4	1	Vinterraps					90	-37

Økonomi for Vinterraps kan ikke beregnes på afgrødens aktuelle udviklingsstir.

Figur 1 Vinterraps mark der er vandet 3 gange med 30 mm, 90 mm i alt.